

## **Reactie op verzoek om aanvullende informatie**

Meerjarige Aanvullende Uitkering

**Gemeente Enschede**

Periode: 1 januari t/m 31 december 2014

# Reactie op verzoek om aanvullende informatie

Meerjarige Aanvullende Uitkering

**Gemeente Enschede**

Periode: 1 januari t/m 31 december 2014

## **Ter attentie van**

Toetsingscommissie aanvullende uitkeringen Participatiewet (voorheen toetsingscommissie WWB)

## **Auteur**

Gemeente Enschede

## **Documentnaam**

Reactie op verzoek om aanvullende informatie

## **Datum**

9 november 2015

## **Betreft**

Verantwoording Meerjarige Aanvullende Uitkering over het jaar 2014

## Inhoudsopgave

|                                                          |    |
|----------------------------------------------------------|----|
| 1. Inleiding.....                                        | 4  |
| 2. Uitvoering en resultaten MAU-maatregelen in 2014..... | 5  |
| 3. Effecten aanvullende MAU-maatregelen in 2015.....     | 10 |
| 4. Aanscherping van de fraudewetgeving in 2014.....      | 12 |
| 5. Ontwikkelingen vorderingenbestand 2013-2014.....      | 13 |
| 6. Toename aantal uitkeringsgerechtigden in 2014.....    | 14 |

## 1. Inleiding

De gemeente Enschede heeft op 15 september 2015 de Voortgangsrapportage MAU 2014 aangeboden aan het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Op 15 oktober jl. ontvingen wij van de Inspectie SZW een verzoek aanvullende informatie bij deze voortgangsrapportage te verstrekken.

De Inspectie SZW heeft de volgende vragen:

- Op welke wijze is uitvoering gegeven aan de 12 maatregelen uit het Ontwikkelplan en welke resultaten (aantallen en/of financieel) zijn hiermee behaald?
- Welke effecten denkt de gemeente Enschede in 2015 te bereiken met de aanvullende maatregelen A1 t/m A4?
- Op welke wijze heeft de gemeente Enschede uitvoering gegeven aan de in 2014 aangescherpte fraudewetgeving en wat is naar aanleiding hiervan het aantal boetes en maatregelen dat is getroffen in 2014 afgezet tegen 2013?
- Kan een overzicht worden gegeven waaruit de ontwikkelingen in het vorderingenbestand 2013-2014 (terugvordering en verhaal) en het vorderingenbestand op gebied van fraude 2013-2014 blijken?
- Kan een verklaring worden gegeven voor het verschil in de toename in 2014 van het aantal uitkeringsgerechtigden in de paragrafen 3.3 en 3.4 uit de voortgangsrapportage?

We monitoren alle MAU- en aanvullende maatregelen om na te gaan of ze effect hebben. Bij het financiële effect moeten wij echter een kanttekening plaatsen. Gedurende het jaar werd ons vanuit de praktijk duidelijk dat de systematiek om de financiële resultaten van de maatregelen te meten zijn beperkingen heeft. Niet alleen doordat een aantal maatregelen onderlinge samenhang heeft en het effect dus moeilijk te onderscheiden is per maatregel, maar vooral ook doordat exogene factoren invloed hebben op de resultaten. Het wil dus niet zeggen dat als een maatregel volgens de meetmethode een financieel effect heeft, dit ook hetzelfde financiële effect heeft op het terugbrengen van het tekort op de bijstand.

Het monitoren van de maatregelen geeft een beeld van het effect van de maatregel. Het financiële effect per maatregel kan echter niet losgezien worden van de overige maatregelen en de totale kosten van de bijstand. Bij een aantal maatregelen hebben wij dat specifiek toegelicht.

## 2. Uitvoering en resultaten MAU-maatregelen in 2014

### Beperking doorstroom WW WWB (1)

**Inhoud maatregel:** Vanaf januari is 1 fte extra ingezet om iedere WW-er die in Enschede woont drie tot twee maanden voor het einde van zijn maximale uitkeringsduur uit te nodigen voor een informatiebijeenkomst waarin voorlichting gegeven wordt over de WWB, re-integratie en alle geldende rechten en plichten. Maandelijks komen ongeveer 40 mensen op deze bijeenkomsten af. Per bijeenkomst gaan zo'n 25 mensen actief in op het aanbod van de gemeente om begeleid te worden. Zij krijgen onder meer hulp bij het opstellen van een professioneel CV en het leren omgaan met hun werkmap op Werk.nl van het UWV. Ook krijgen ze professionele begeleiding bij het vinden van goede sites voor werkzoekenden op internet. Daarnaast wordt stevast doorverwezen naar de uitzendorganisaties. Eventuele noodzakelijke bijscholing zal door de gemeente worden gefaciliteerd.

**Resultaat:** Het percentage WW-ers dat doorstroomt naar de WWB daalde het eerste kwartaal van 2014 van 19% naar 15,8% (24 uitkeringen, 315.000 euro). Over heel 2014 heeft deze maatregel tot een verlaging van de doorstroom van WW naar WWB geleid (van 19% naar 14%). Financieel vertaald is de realisatie van deze maatregel bijna 0,9 miljoen euro.

### Zoektijd voor iedereen (2)

**Inhoud maatregel:** Als een werkzoekende zich meldt geeft de consulent aan dat de gemeente Enschede (voor 27 plussers) een zoektijd kent van 4 weken waarin men gevraagd wordt eerst zelf actief te zoeken naar werk of een opleiding. Als uit het gesprek blijkt dat de werkzoekende toch direct een bijstandsaanvraag wil indienen of dat door de consulent wordt vastgesteld dat de zoektijd niet kan worden gevraagd, dan kan dat. Wel blijven dan de verplichtingen van de zoektijd gelden. Deze mogelijkheid wordt niet actief aangeboden. Als er gedurende de zoektijd financiële problemen dreigen te ontstaan dan zal de consulent natuurlijk voorschotten verstrekken, tenzij er onvoldoende medewerking is of er aanwijzingen van fraude zijn.

**Resultaat:** Voor de voortgangsrapportage MAU is het financiële effect gemeten door het percentage toegekende uitkeringen te vergelijken met hetzelfde percentage in 2013 en dat te 'vertalen' naar euro's. In deze meetmethodiek heeft de zoektijd in 2014 geleid tot circa 190.000 euro lagere uitgaven.

Deze meetmethodiek houdt geen rekening met het feit dat het toekenningspercentage geen vast percentage is maar jaarlijks fluctueert afhankelijk van de omstandigheden. Een vergelijking met 2013 heeft daarom een beperkte waarde omdat het percentage zonder de zoektijd ook veranderd zou zijn. Doordat in het kader van de evaluatie ook per werkzoekende is onderzocht wat de reden is dat hij/zij niet is teruggekomen na het verstrijken van de zoektijd, bleek het mogelijk het financiële effect ook te bepalen op basis daarvan. Als de reden van het niet terugkomen namelijk niet 'afdwingbaar' is in de aanvraagprocedure, dan kan dat onzes inziens redelijkerwijs worden toegeschreven aan de werking van de zoektijd. Op basis van deze benadering zijn door de zoektijd in 2014 170 uitkeringen voorkomen. Op jaarbasis is de besparing in 2014 dan 1,3 miljoen euro. In deze meetmethodiek wordt geen rekening gehouden met de mogelijkheid dat werkzoekenden ook in de aanvraagprocedure toch zelf een oplossing kunnen vinden.

Gezien de beperkingen van beide meetmethoden ramen we het financiële resultaat als het gemiddelde van beide methoden, dus op circa 0,7 miljoen euro.

Naar aanleiding van een oordeel van de Nationale Ombudsman over de 'zoektijd voor iedereen' heeft het college echter besloten deze maatregel in 2015 terug te brengen tot het opleggen van de sollicitatieverplichting ná het indienen van de

aanvraag. Hiermee heeft de zoektijd géén effect meer op het beperken van de instroom.

#### Aanpak voortijdig schoolverlaten (3)

**Inhoud maatregel:** De succesvolle VSV-aanpak (voortijdig schoolverlaten) in Enschede is verder verstevigd. Vanaf 1 mei 2014 is daarvoor één VSV-consulent (naast de bestaande VSV-capaciteit) ingeschakeld en ondergebracht in de poortwachtersfunctie. Deze consulent zorgt voor één coördinatiepunt bij de afdeling claimbeoordeling die intensief samenwerkt met Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) / Leerplicht en de afdeling werk. Het doel is meer jongeren voor een vervolgopleiding te laten kiezen.

**Resultaat:** Door deze aanpak gaat meer dan de helft (56%) van alle werkloze jongeren terug naar school en komt hierdoor niet of slechts tijdelijk in een uitkeringssituatie terecht. Over 2014 zijn er 48 uitkeringen voorkomen / beëindigd. Financieel betekent dit een besparing van ongeveer 220.000 euro. De uitvoeringskosten waren 33.000 euro in 2014. Per saldo dus een positief resultaat van ongeveer 187.000 euro.

#### Arbeidsmarktoffensief (4)

**Inhoud maatregel:** Via het Enschedese arbeidsmarktoffensief 2013-2015 wordt getracht mensen die langdurig een uitkering hebben arbeidsfit te krijgen, nog meer inzicht te krijgen in het arbeidspotentieel en een extra impuls te geven aan de realisering van de strategische doelen. Alle kennis en kunde die is opgedaan in de projecten PS:Doen, SEP (Sociaal Economisch Programma) en Wijkcoaches wordt via het arbeidsmarktoffensief gericht ingezet ten behoeve van de integrale ondersteuning van werkgevers. Met het arbeidsmarktoffensief wordt het zittende bestand versneld in kaart gebracht. Tevens wordt een extra impuls gegeven aan de realisatie aan de strategische doelen werken, leren, meedoen en jongeren, zoals deze bij de totstandkoming van de vernieuwende arbeidsmarktaanpak in de nota 'De werkgever op kop' (december 2010) zijn benoemd.

**Resultaat:** Deze maatregel heeft het meeste resultaat geboekt van alle MAU-maatregelen. Over geheel 2014 heeft deze maatregel een besparing opgeleverd van bijna 1,4 miljoen euro (aantal uitkeringen 137).

#### Vereenvoudigen aanvraagprocedure tijdelijk werk (5)

**Inhoud maatregel:** Deze maatregel is gericht op uitkeringsgerechtigden die kans hebben op tijdelijk werk. Dit tijdelijke werk draagt immers bij aan het opdoen van werkervaring, het vergroten van de mogelijkheden op de arbeidsmarkt en het terugdringen van onze uitkeringslasten. Door de administratieve lasten waar een uitkeringsgerechtigde mee te maken krijgt zodra hij/zij tijdelijk werk aanvaardt (in situaties van uitkering-werk-uitkering-werk) terug te dringen wordt het accepteren van tijdelijk werk extra gestimuleerd. De administratieve last is teruggedrongen door het invoeren van een verkorte aanvraagprocedure na tijdelijk werk.

**Resultaat:** Deze werkwijze is op 1 maart 2014 ingevoerd. De opbrengst is 35.000 euro in 2014.

#### Vergroten deeltijdwerk (6)

**Inhoud maatregel:** Naast het vergroten van het aanbod aan tijdelijk werk, waarmee mensen gedurende een korte periode in een eigen inkomen kunnen voorzien, wordt ook sterker ingezet op het vergroten van de inkomsten uit deeltijdwerk. Bij WWB-ers met een parttime baan wordt voortaan onderzocht of er bij hun werkgever mogelijkheid bestaat tot urenuitbreiding. De gemeente Enschede benadert hiertoe werkgevers actief. Bij de nulmeting was er bij ongeveer 11,3% van de uitkeringen sprake van inkomsten uit deeltijdwerk. Gemiddeld werd een bedrag van 486 euro per maand bijverdiend. Deze partiële inkomsten leveren op jaarbasis ongeveer 4.080.000 euro op (nulmeting). Wij

verwachten dat het vergroten van deeltijdwerk en het vereenvoudigen van deeltijdwerk naast uitstroom ook een toename van de inkomsten uit arbeid oplevert met 15% per jaar. Dit kan worden gerealiseerd door verhoging van de inkomsten van mensen die al werken, maar ook door een nieuwe groep aan de slag te laten gaan.

**Resultaat:** De inkomstenstijging was 455.000 euro. In Enschede is in september 2014 een vestiging van de Ierse winkelketen Primark geopend. Door een gerichte aanpak van het UWV en de gemeente is het gelukt om diverse mensen met een WW- of WWB-uitkering te plaatsen. Van de WWB-ers hebben er 59 in totaal een parttime contract gekregen. Op dezelfde wijze is het Werkplein nu aan de slag met het van oorsprong Duitse Poco.

#### Jobcarving en functiecreatie (7)

**Inhoud maatregel:** De gemeente creëert zelf geen banen, maar het is van belang om banen voor de laagopgeleide werkzoekenden beschikbaar te hebben. Jobcarving en functiecreatie dragen daaraan bij. De adviseurs werk zetten dit instrument sinds 2013 in.

**Resultaat:** Bij zes vooraf uitgezochte bedrijven is een onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van Jobcarving en functiecreatie. Dat heeft bij 2 bedrijven geleid tot 4 plaatsingen (3 WWB en 1 SW) (voor de periode van een half jaar ) met een opbrengst van bijna 40.000 euro.

Overigens verwachten wij meer van dit instrument nu met ingang van 2015 werkgevers aan de lat staan voor garantiebannen. Inmiddels is door de P-wet (garantiebannen) de belangstelling van werkgevers weer aangewakkerd. Met een zestal worden gesprekken gevoerd. Dit zal echter deels tot uitstroom uit de WWB leiden, omdat slechts een deel van de populatie voor garantiebannen een WWB-uitkering heeft.

#### Intensiveren werken met loonwaarde (8)

**Inhoud maatregel:** Het werken op basis van loondispensatie is in 2014 uitgebreid en door de komst van de Participatiewet is dit omgezet in werken met loonkostensubsidie.

In voorgaande jaren is het de gemeente Enschede gelukt om veel plaatsingen via loondispensatie te realiseren. Er is inmiddels een kleine groep medewerkers die specifiek is belast met deze doelgroep (die groter is geworden door de P-wet) en daarbij het instrument loonkostensubsidie hanteert. Omdat de gemeente op grond van de P-wet ook andere doelgroepen (jongeren, 18-minners, voormalig Wajong en WSW wachtlijst zonder WWB-uitkering) moet oppakken leidt deze maatregel maar deels tot uitstroom uit de WWB.

**Resultaat:** Financieel gezien is sprake van 30.000 euro minder opbrengst. Dit komt doordat onze focus is verlegd naar een andere groep. In maart 2014 is de focus van extra inzet op loonwaarde verlegd naar de groep WWB met SW indicatie op wachtlijst, een ander instrument dan loondispensatie, maar wel met een zelfde doel. Dus is ingezet op mensen met een WSW-indicatie via begeleid werken (loonkostensubsidie) aan de slag te krijgen. Omdat dit zowel sociaal als financieel aantrekkelijker bleek te zijn. De gemeente telt deze plaatsingen niet mee in het resultaat van de loonwaarde-maatregel, al zouden die er inhoudelijk goed onder passen omdat het hier net zo goed ook om loonwaarde gaat. Het aantal van ruim 60 plaatsingen onderstreept de juistheid van deze keuze. Deze maatregel was in 2014 nog eenmalig mogelijk.

Zoals eerder aangegeven wil het dus niet zeggen dat als een maatregel volgens de meetmethode een financieel effect heeft, dit ook hetzelfde financiële effect heeft op het terugbrengen van het tekort op de bijstand.

#### Project 'Focus Duitsland' (9)

**Inhoud maatregel:** Per 1 januari 2014 is een nieuw project in het leven geroepen waarin bijstandsgerechtigden intensief taalonderwijs volgen om hun Duitse taalniveau op zeer korte termijn te verhogen. De adviseurs werk richten hun acquisitie ook op Duitsland en begeleiden werkzoekenden richting de Duitse arbeidsmarkt. Bij elke intake van uitkeringsgerechtigden is het aanvaarden van een baan in Duitsland inmiddels een vast gesprekspunt. In 2014 is vooral geïnvesteerd in het opbouwen van expertise over de Duitse arbeidsmarkt en in het ontwikkelen van een relatie-netwerk. De verwachting is dat wij hier in 2015 de vruchten van gaan plukken. Taalbarrière, cultuur en ontbreken van een algemeen wettelijk minimum loon in Duitsland blijken nog steeds aanzienlijke obstakels te vormen.

**Resultaat:** In Duitsland zijn 8 mensen definitief geplaatst. In financiële zin leverde dit een besparing op van 75.000 euro.

#### Lik-op-stuk-beleid verzuim (10)

**Inhoud maatregel:** Door intensievere controles van de no-shows en ziekmeldingen wordt het verzuim bij deelname aan een re-integratietraject verminderd en wordt de kans op uitstroom bevorderd. Daarnaast wordt in beeld gebracht of voor ziekmeldingen een geldige reden aanwezig is en kan er eventueel een maatregel worden opgelegd als dit niet het geval is. Op grond van alle intensiveringsmaatregelen die gericht zijn op uitstroom, zal het aantal no-show-/verzuimmeldingen stijgen. Er wordt extra ingezet op de controle en aanpak hiervan. De gemeente Enschede voert al lange tijd een strikt beleid ten aanzien van handhaving.

**Resultaat:** De opbrengst van deze maatregel is 15.000 euro. Het aantal meldingen op het gebied van 'No Show' en 'Verwijtbaar gedrag' zijn toegenomen. Zo zijn er tot en met september 2015 door de afdeling Werk twee keer zoveel meldingen gedaan dan in 2014, hetgeen tot uiting komt in het aantal opgelegde boetes.

De effecten van deze maatregel lopen samen met de effecten van de in 2015 genomen aanvullende maatregel 'maximaliseren sanctiebeleid'.

#### Gespecialiseerde incassomedewerker (11)

**Inhoud maatregel:** Incasso van moeilijk inbare WWB-vorderingen wordt sinds 1 mei 2014 versneld en geïntensiveerd uitgevoerd door het afleggen van huisbezoeken door een ervaren incasso-gespecialiseerde medewerker.

**Resultaat:** Gezien de invoering in mei betreft de opbrengst van 25.000 euro het resultaat van 7 maanden in 2014.

Het korte termijn rendement van deze maatregel is laag. Naast de daadwerkelijk verhaalde terugvorderingen heeft de incassomedewerker echter ook een 60 tal betalingsregelingen gerealiseerd die in de komende jaren tot aflossingen leiden, die anders niet tot stand zouden zijn gekomen. Deze regelingen leiden ook tot meer inkomsten in de komende jaren. Deze maatregel heeft dus een na-ijlend effect.

#### Intensiveren themaonderzoeken (12)

**Inhoud maatregel:** De afdeling handhaving heeft additionele personele capaciteit gekregen om 3 extra themaonderzoeken te doen. Voor 2014 zijn dat:

- Project Wijkgerichte aanpak Wesselerbrink (fraudeonderzoeken op basis van administratieve vooronderzoeken);
- Project RDW+ (selectie van bedrijfsauto's en meerdere auto's op naam, op basis van administratieve vooronderzoeken) en vanaf 11 mei 2014 inzet van twee rechercheurs van de Sociale Recherche Twente (SRT);
- Project vermogen (onderzoek op basis van door het IB geleverde informatie).



**Resultaat:** De opbrengst in 2014 is 50.000 euro. Deze opbrengsten betreffen echter alleen de op grond van de themaonderzoeken beëindigde uitkeringen (3 stuks).

De (thema-)onderzoeken leiden echter ook tot boetes en/of terugvorderingen, zonder het volledig stopzetten van een uitkering. Die terugvorderingen zijn vaak aanzienlijk. In de gekozen meetmethode zijn de geboekte vorderingen (586.000 euro) en boetes (104.000 euro) nog niet meegenomen. Het inningspercentage bedraagt gemiddeld 40% zodat deze vorderingen en boetes geleid hebben tot een extra opbrengst in 2014 van 276.000 euro. De totale opbrengst van de 3 extra themaonderzoeken is dan dus 326.000 euro. In 2014 waren de uitvoeringskosten 146.000 euro. Per saldo is dus sprake van een positief resultaat van 180.000 euro.

| <b>Resultaten maatregelen</b><br><b>(in euro's)</b> | <b>Realisatie</b><br><b>2014</b> | <b>Raming</b><br><b>2014</b> |
|-----------------------------------------------------|----------------------------------|------------------------------|
| 1. Beperking doorstroomt vanuit WW                  | 895.000                          | 75.000                       |
| 2. Zoektijd voor iedereen                           | 190.000                          | 534.000                      |
| 3. Aanpak voortijdig schoolverlaten                 | 220.000                          | 20.000                       |
| <b>Subtotaal Instroombeperking</b>                  | <b>1.305.000</b>                 | <b>629.000</b>               |
|                                                     |                                  |                              |
| 4. Arbeidsmarktoffensief                            | 1.375.000                        | 500.000                      |
| 5. Vereenvoudigen procedure tijdelijk werk          | 35.000                           | 75.000                       |
| 6. Vergroten deeltijdwerk                           | 455.000                          | 520.000                      |
| 7. Jobcarving en functiecreatie                     | 40.000                           | 50.000                       |
| 8. Intensiveren werken met loonwaarde               | - 30.000                         | 150.000                      |
| 9. Project 'Focus Duitsland'                        | 75.000                           | 24.000                       |
| <b>Subtotaal Uitstroombevordering</b>               | <b>1.950.000</b>                 | <b>1.319.000</b>             |
|                                                     |                                  |                              |
| 10. Lik-op-stuk-beleid verzuim                      | 15.000                           | 75.000                       |
| 11. Gespecialiseerde incassomedewerker              | 25.000                           | 25.000                       |
| 12. Intensiveren themaonderzoeken                   | 50.000                           | 210.000                      |
| <b>Subtotaal Handhaving</b>                         | <b>90.000</b>                    | <b>310.000</b>               |
|                                                     |                                  |                              |
| <b>Totaal effect Ontwikkelpplan</b>                 | <b>3.345.000</b>                 | <b>2.258.000</b>             |

Tabel 1: Resultaten (realisatie en raming) 2014 per MAU-maatregel (Ontwikkelpplan)

De MAU-maatregelen hebben in 2014 een besparend resultaat gehad van ruim 3,3 miljoen euro. Dat is 1,1 miljoen euro meer dan was begroot.

### 3. Effecten aanvullende MAU-maatregelen in 2015

De gemeenteraad van Enschede heeft in haar vergadering van 15 december 2014 tot vier aanvullende maatregelen besloten. De aanleiding hiervoor was het aanhoudende tekort op de BUIG. Deze maatregelen moeten bijdragen aan het verder terugbrengen van het tekort op de BUIG vanaf 2015. Het gaat daarbij om:

- A1. vooruitlopen op verplichting in 2015 invoeren 1,5 uur reistijd;
- A2. invoeren wettelijke incassokosten;
- A3. onderhoudsplicht Niet Erkende Kinderen;
- A4. maximaliseren sanctiebeleid;
- A5. verlagen overwaarde grens voor verplichte verkoop woning (van 100.000 euro naar 60.000 euro).

**Bij amendement B dd. 15 dec 2014 is A5 afgefallen.**

#### Invoeren 1½ uur reistijd (A1)

**Inhoud maatregel:** In de eerste plaats verwachten wij dat mensen zelf actief op zoek gaan naar werk buiten de arbeidsmarktregio Twente, binnen een reisafstand van 1½ uur van Enschede. Daarnaast gaan wij, binnen de genoemde reisafstand passende vacatures aanbieden. Als het passend werk is, geldt de verplichting om op dergelijke vacatures te solliciteren. Dat betekent tevens als er niet aan de verplichting wordt voldaan en vastgesteld is dat dit verwijtbaar is er een sanctie volgt.

**Resultaat:** Wij bieden passende vacatures aan en wijzen op de verplichting van solliciteren. Tot nu hebben 6 personen werk aanvaard op een werkplek met een reistijd van 1½ uur of meer.

#### Invoeren wettelijke incassokosten (A2)

**Inhoud maatregel:** Net als door andere marktpartijen wordt gedaan, worden voortaan wettelijke incassokosten in rekening gebracht wanneer uitkeringsgerechtigden in gebreke blijven bij hun aflossingsverplichting bij terugvordering. Onder de wettelijke incassokosten wordt verstaan de kosten die schuldeiser (de gemeente in deze) volgens de wet kan eisen als de debiteur (de uitkeringsgerechtigde) een betalingsachterstand heeft en overgegaan wordt tot incasso van de vordering.

**Resultaat:** Per 21 april 2015 worden de kosten voor het aanmaken van een dwangbevel (70 euro) en het leggen van derdenbeslag (115 euro) in rekening gebracht. Naar aanleiding van een kosten-batenanalyse is de mogelijkheid om de kosten voor aanmaningen in rekening te brengen niet benut. Tot nu toe zijn 79 dwangbevelen en 105 derdenbeslagen in rekening gebracht.

#### Onderhoudsplicht niet erkende kinderen (A3)

**Inhoud maatregel:** Door verhaal onderhoudsplicht uit te voeren bij de biologische vader (de onderhoudsplichtige) van niet erkende kinderen, kan een deel van de aan de moeder verstrekte bijstand worden betaald door de onderhoudsplichtige, waardoor er per saldo minder bijstand wordt verstrekt. Als de moeder weigert de vraag te beantwoorden of zij bekend is met de identiteit van de verwekker van het niet-erkende kind, of als zij wel bekend is met die identiteit, maar geen medewerking verleent aan het onderzoek ter vaststelling van het vaderschap, kan het recht op bijstand op grond van artikel 54, eerste lid, WWB gedurende een periode van 8 weken worden opgeschort. Als de moeder het verzuim niet herstelt binnen de daarvoor gestelde termijn van maximaal 8 weken, kan het college na het verstrijken van deze termijn de toegekende bijstand, met ingang van de eerste dag waarover het recht op bijstand is opgeschort, beëindigen.

**Resultaat:** Van 80 onderzochte dossiers bleek bij negen dossiers sprake van fraude. Hier is bij vier de uitkering beëindigd waarvan er twee tevens een terugvordering opgelegd hebben gekregen. Daarnaast zijn er drie uitkeringen beëindigd vanwege het niet verschijnen bij een oproep. Bij twee dossiers wordt door middel van opgelegde alimentatie minder per maand aan bijstand verstrekt. Drie dossiers worden momenteel nog afgerond.

#### Maximaliseren sanctiebeleid (A4)

**Inhoud maatregel:** Met de invoering van de nieuwe Participatiewet wordt de beleidsruimte van gemeenten met betrekking tot het maatregelenbeleid – het korten op de uitkering – kleiner dan voorheen het geval was. Tevens worden deze wettelijk verplichte maatregelen aanmerkelijk strenger. De invulling van de gemeentelijke beleidsruimte, die feitelijk alleen nog betrekking heeft op de duur van de opgelegde sancties en in veel mindere mate op de hoogte, moet worden vastgelegd in een gemeentelijke verordening. In lijn met het beleid dat we de laatste jaren hebben gevoerd willen we hierin een streng maar rechtvaardig maatregelenbeleid tot uitdrukking brengen, dat aansluit bij de wettelijk verplichte maatregelen, zonder proportionaliteit uit het oog te verliezen. Uiteraard blijft maatwerk daarbij mogelijk.

**Resultaat:** Wat deze maatregel oplevert is moeilijk te bepalen door het grote aantal effecten dat van invloed is op het financiële resultaat. Zo is bijvoorbeeld ook het wettelijk maatregelenbeleid aangepast op het punt van de mate van verwijtbaarheid en lopen de effecten van deze maatregel samen met de effecten van de maatregel 'Lik-op-stuk-beleid verzuim'.

#### 4. Aanscherping van de fraudewetgeving in 2014

Op 1 januari 2013 is de Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (ook wel Fraudewet genaamd) in werking getreden. Met de komst van deze wet is het instrumentarium voor gemeenten en andere uitkeringsinstanties om fraude op te sporen en te bestraffen uitgebreid. Bij een verwijtbare schending van de informatieplicht legt de gemeente – naast het terug te vorderen bedrag – ook een boete op. De boete bedraagt 100% van het teveel gekregen bedrag en wanneer er sprake is van recidive binnen 5 jaar of als men in de afgelopen 10 jaar bestraft is met een onvoorwaardelijke gevangenisstraf wordt deze 150%. Als er geen sprake is van een benadelingsbedrag, dan kan de gemeente volstaan met het geven van een waarschuwing of het opleggen van een (standaard) boete van 150 euro.

Op 24 november 2014 heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB) uitgesproken dat boetes die zijn opgelegd onder de Fraudewet soms te zwaar zijn. Als gevolg van deze uitspraak als ook van de aanbevelingen van de Nationale Ombudsman schreef minister Asscher op 30 april 2015 aan de Tweede Kamer dat hij de Fraudewet gaat aanpassen. Het kabinet is echter geen voorstander van terugbetalen van eerder opgelegde boetes. In overeenstemming met de richtlijn van het Kabinet heeft het college van B&W besloten *geen* herbeoordeling van eerdere (onherroepelijk geworden) boetebesluiten te doen. Wel zijn boetes die vóór 24 november 2014 zijn opgelegd en waar nog een rechtsmiddel (bezwaar of beroep) tegen open staat, herzien op basis van de uitspraak van de CRvB.

| Resultaten sancties en boetes                       | 2014           | 2013           |
|-----------------------------------------------------|----------------|----------------|
| Aantal opgelegde standaard boetes                   | 111            | 48             |
| Aantal opgelegde boetes gerelateerd aan fraude      | 164            | 171            |
| <b>Telling</b>                                      | <b>275</b>     | <b>219</b>     |
|                                                     |                |                |
| Opgelegde standaard boetes (in euro's)              | 26.914         | 7.119          |
| Opgelegde boetes gerelateerd aan fraude (in euro's) | 258.241        | 134.968        |
| <b>Telling</b>                                      | <b>285.155</b> | <b>142.087</b> |

Tabel 2: Resultaten boetes 2014 en 2013.

Landelijke wetgeving en uitvoering door Enschede hebben geleid tot een toename van het aantal opgelegde boetes in 2014. Het maximaal toepassen van de wetgeving heeft ook geleid tot een stijging van de met de boetes in rekening gebrachte bedragen.

## 5. Ontwikkelingen vorderingenbestand 2013-2014

De uitstaande vorderingen op bijstandsdebiteuren per eind 2014 bedragen ruim 17 miljoen euro. Eind 2013 was dit ongeveer 15,5 miljoen euro.

De omvang van nieuwe vorderingen is in 2014 ten opzichte van 2013 enigszins toegenomen. De ontvangsten uit openstaande vorderingen zijn in beide jaren nagenoeg gelijk.

Enschede hanteert het principe dat vorderingen niet worden afgeboekt. Pas na overlijden van de debiteur en nadat vastgesteld is dat bij nabestaanden geen verhaalsmogelijkheid bestaat, wordt tot afboeking van de vordering overgegaan.

| <b>Uitstaande vorderingen (x 1.000 euro)</b> | <b>2014</b> | <b>2013</b> |
|----------------------------------------------|-------------|-------------|
| Stand per 1 januari                          | 15.504      | 14.213      |
| Nieuwe vorderingen                           | 4.338       | 4.238       |
| Ontvangen uit vorderingen                    | -2.469      | -2.479      |
| Buiten vordering gesteld / afgeboekt         | -345        | -468        |
| Stand per 31 december                        | 17.028      | 15.504      |

Tabel 3: Uitstaande vorderingen eind 2014 en 2013.

We zien dat, ondanks dat in de gemeente Enschede een groter percentage van de debiteuren dan gemiddeld in andere gemeenten aflost op de vorderingen, de totale incasseerbaarheid bij bijstandsdebiteuren licht afneemt. Vooral door meer maatwerk en betalingsregelingen die hiervan het gevolg zijn, neemt de duur van een uitstaande vordering toe. Maar ook doordat betalingen eerst worden gebruikt voor afboeken op de vordering van incassokosten, daarna voor eventuele invorderingskosten en dan voor de vordering, heeft tot gevolg dat de debiteur langer doet over de aflossing van de totale vordering. De omvang van de uitstaande vorderingen op bijstandsdebiteuren neemt hierdoor toe.

| <b>Ontvangen uit vorderingen (x 1.000 euro)</b> | <b>2014</b>  | <b>2013</b>  |
|-------------------------------------------------|--------------|--------------|
| Inhoudingen op uitkeringen                      | 1.167        | 1.119        |
| Betalingen door debiteur                        | 1.053        | 1.090        |
| Verrekeningen (derden, UWV)                     | 261          | 296          |
| Via deurwaarder                                 | 26           | 14           |
| Terugbetalingen / te veel afgelost              | -38          | -40          |
| <b>Totaal</b>                                   | <b>2.469</b> | <b>2.479</b> |

Tabel 4: Ontvangen uit vorderingen in 2014 en 2013.

## 6. Toename aantal uitkeringsgerechtigden in 2014

In paragraaf 3.3 (van de Voortgangsrapportage MAU 2014) wordt voor 2014 melding gemaakt van een instroom van 1.875 en een uitstroom van 1.597, een toename van 278 uitkeringsgerechtigden. Deze in- en uitstroom aantallen van 2014 zijn achteraf, medio 2015 en na verwerking van administratieve correctie(s), *definitief* bepaald (zie ook het onderschrift bij figuur 3.3.1 uit de voortgangsrapportage: **jaar t +6 maand**).

In paragraaf 3.4 (van de Voortgangsrapportage MAU 2014) is sprake van een toename van het aantal bijstandsgerechtigden in 2014 van 332. Het gaat dan om de toename in 2014 *ten opzichte van* het aantal bijstandsgerechtigden in 2013, beiden met **31 december** als peildatum (zie ook het onderschrift bij figuur 3.2.1 uit de voortgangsrapportage).

Het verschil in toename is het gevolg van een verschillend moment van meten.